

Nr 347.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, om beredande av möjlighet till dispens i vissa fall från erläggande av investeringsavgift.

I anledning av den i proposition nr 220 framlagda och senare av riksdagen antagna samt av Kungl. Maj:t fastställda förordningen om särskild avgift vid vissa investeringar tillåta vi oss framhålla vissa synpunkter på denna förordning med särskilt stöd av erfarenheter, som numera gjort sig gällande som en konsekvens av förordningens ikraftträdande, och med avseende på de erfarenheter som redan nu vunnits vid genomförandet av vissa saneringsåtgärder, som beröra hantverket och den mindre industrien. Inom såväl hantverket som den mindre industrien föreligga betydande eftersatta rationaliseringsbehov. Småföretagens verkstadsbestånd har under en följd av år blivit alltmer försämrat, och betydande saneringsåtgärder krävas — särskilt inom äldre tätbebyggda samhällen — därest effektiv drift och gott produktionsresultat skola kunna bibehållas och höjas. För dylika — i de flesta fall av vissa statliga och kommunala myndigheter beordrade — saneringsarbeten kommer avgiften att medföra en kostnadsökning, som med säkerhet kommer att omöjliggöra dessa ur samhällssynpunkt nödvändiga åtgärder, samt dessutom en kostnadsökning, vilken måste slå igenom i priset på färdiga varor och tjänster.

Som ett belysande exempel må följande byggnadsprojekt inom Solna stad anföras. Under medverkan av Solna hantverksförening och Solna stad ha uppgjorts preliminärritningar för ett hantverkshus i kv. Tömmen i stadsdelen Hagalund och intill Hagalunds järnvägsstation. För ett hantverkshus därstädes har bildats en bostadsrättsförening, vars styrelse för närvarande utgöres av ombud för hantverksföreningen och staden. Initiativet till planering av nu projekterad fastighet daterar sig från år 1946, då en motion härom väcktes i Solna stadsfullmäktige. Motivet bakom denna motion var att få till stånd en nödvändig förbättring av de olidliga arbetsförhållanden, som hantverket och den mindre industrien i Solna under en lång följd av år arbetat under. Under de efterföljande åren påbörjades planeringsarbeten för byggandet av ett kollektivt hantverkshus, och ansökan om byggnadstillstånd ingavs den 21 november 1950. Byggnadstillstånd medgavs av Kungl. Maj:t den 21 december 1951 och byggandet av fastigheten beräknas kunna påbörjas den 1 april 1952. Den beräknade byggnadskostnaden, anpassad till dagens priser, uppgår till 2,4 miljoner kronor. Med denna byggnadskostnad beräknas lokalkostnaden uppgå till ca 32 kronor per m². Denna kostnad kommer att utgå i form av hyror. Härutöver tillkommer en kontantinsats, utgörande s. k. grundavgift, som enligt gällande bestämmelser skall motsvara 5 % av byggnadskostnaden eller i medeltal 18 kronor per m². Förutom

denna normala insats utgår numera, som ovan nämnts, en särskild s. k. investeringsavgift med 12 % av byggnadskostnaden. Denna investeringsavgift, som också skall utgå i form av kontantutlägg och erläggas av blivande hyresgäst i samband med byggnadens färdigställande, har beräknats komma att utgöra 45 kronor per m² lokalyta. Den beräknade kostnaden för exempelvis en lokalyta utgörande 100 m² kommer sålunda, om investeringsavgiften utgår, att uppgå till 4 500 kronor eller sammanlagt med ovan angiven grundavgift till ett belopp av 6 300 kronor.

Vad här anförts torde vara tillräckligt för att styrka, att investeringsavgiften i detta fall medför mycket ofördelaktiga verkningar. Som konsekvens härav kan redan konstateras, att en stor del av de 20 småföretagare, för vilka bygget är avsett, av ekonomiska skäl ej kunna erlægga en så stor engångsavgift, som blivit betingad av den numera beslutade investeringsavgiften. Risk föreligger därför, att byggnadsprojektet icke kommer till utförande, trots att småföretagarnas lokalfrågor inom Solna stadsområde i stor utsträckning måste betraktas som katastrofalt dåliga, och att en välbehörlig sanering betingad av sociala skäl helt äventyras.

Ovannämnda i hög grad otillfredsställande lokalförhållanden ha påverkat statsmakternas ställningstagande vid behandlingen av byggnadstillståndsärendet. Trots de hårt ansträngda byggnadskvoterna har sålunda nu beviljats byggnadstillstånd med högsta prioritetsrätt. Denna tillståndsgivning torde visa, hur angeläget det är att utan ytterligare uppskov få till stånd den sanering, som det planerade hantverkshusets tillblivelse skulle medföra.

Beklagligt är, att uppskovet med byggnadstillståndet blivit så långt, över ett helt år. Hade tillståndet lämnats tidigare, skulle detta ha betytt inte blott att själva byggnadskostnaderna blivit vida lägre än nu utan även att hela investeringsavgiften utan vidare fallit bort.

Ett utnyttjande av nu lämnat tillstånd kommer under alla förhållanden att medföra väsentligt höjda byggnadskostnader, vilka för de kategorier företagare det här gäller betyda stora ekonomiska svårigheter. Starka billighetsskäl tala således för att investeringsavgiften i detta fall efterskänkes.

Enligt 1 § i förordningen om investeringsavgift frikallas från avgiftsskyldighet aktiebolag eller ekonomisk förening, vari kommun äger mer än nio tiondelar av aktie- eller andelskapitalet. Detta villkor uppfylles uppenbarligen icke i detta fall. Av ovan lämnad redogörelse framgår å andra sidan, att byggnadsföretaget, för vilket bildats en bostadsrättsförening, planerats och ledes under direkt medverkan av Solna stad. — Staden har även enligt uppgift gått i borgen för 25 % av de totala byggnadskostnaderna.

Då det obestriddigen måste anses vara ett starkt allmänt intresse att snarast möjligt få till stånd en ändring till det bättre av de otillfredsställande förhållanden, under vilka här berörda hantverk och mindre industri för närvarande arbeta, och då orsaken till att bygget först nu skulle sättas i gång uteslutande är att tillskriva rent statliga åtgöranden, synes det oss i hög grad behjärtansvärt

och sakligt motiverat, att statsmakterna — för att de angelägna rationaliseringsåtgärderna äntligen må kunna genomföras — avstå från investeringsavgiften.

Vad i motionen anförts, visar med all önskvärd tydlighet, hur angeläget det är, att möjlighet till dispens från investeringsförordningens bestämmelser skapas, så att Kungl. Maj:t kan, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva befrielse från investeringsavgift åtminstone när det gäller sådana investeringsbehov för hantverket och småindustrien, som äro föranledda av sanerings- eller lokaliseringsskäl.

Med stöd av vad sålunda framhållits anhålles,

att riksdagen ville besluta sådant tillägg till förordningen om investeringsavgift, att Kungl. Maj:t erhåller här ovan angiven dispensrätt, samt

att vederbörande utskott ville utarbета förslag till härför erforderlig komplettering av förordningens text.

Stockholm den 26 januari 1952.

R. Lundqvist.

Martin Söderquist.

G. Svärd.

Tage Magnusson.